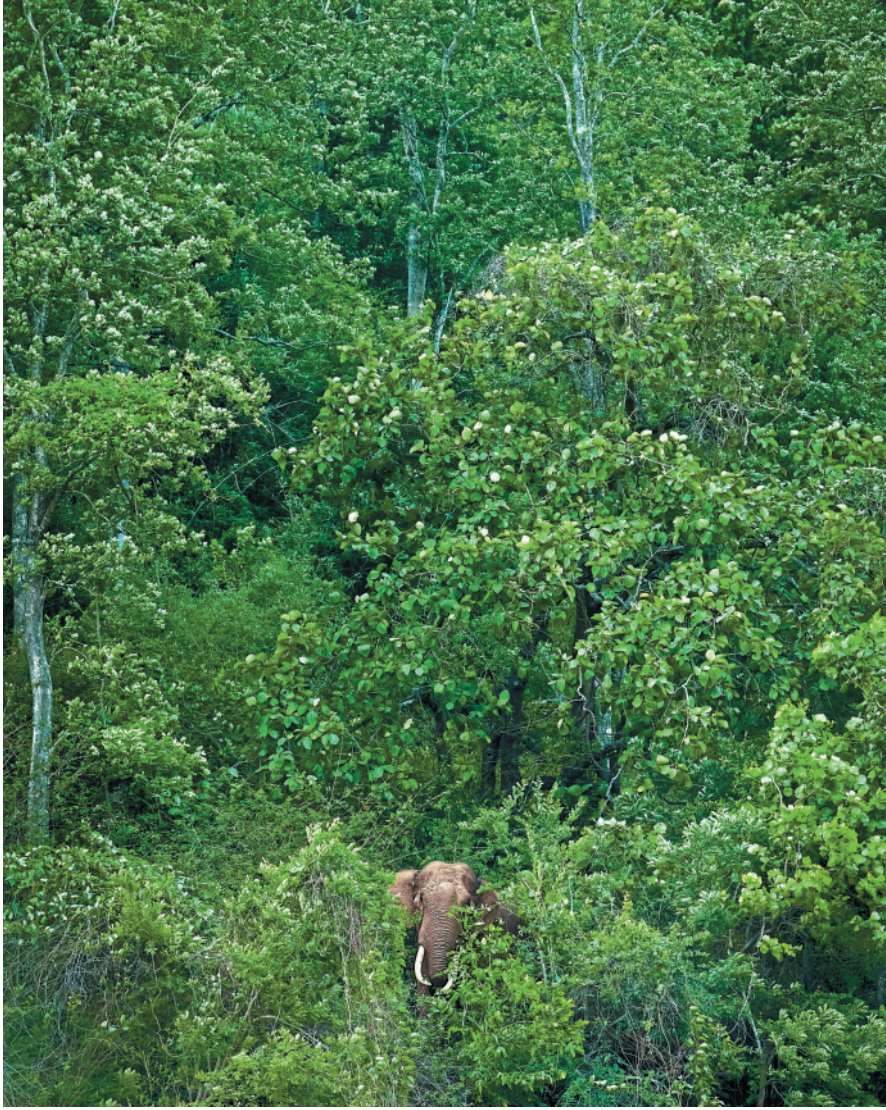

ಮೇಕೆಗಳು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಎಲೆಗಳ ಪರಪರ ಸೆಳೆದು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಲದಿಂದ ದೂರ ಅಟ್ಟಿ ನಿಂತೆ. ಮೇಕೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದ. ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಎಲೆಗಳ ದೋಚಿ ತಿನ್ನುವ ಮೇಕೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡತೊಡಗಿದವು. ಅವುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಊದಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತ್ತು. ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸೊಪ್ಪು ಜಗಿದು ತಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮೇಕೆಗಳು ಸತ್ತೇ ಹೋದವು. ಬೆಳೆದ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು ಎಂಬ ಕನಿಷ್ಠ ವಿವೇಚನೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದ ಸಂಗತಿ.

ಮಂಜನ ಪ್ರಕಾರ ಹಂದಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೂ ಮೀರಿದ ಏನೋ ಮಸಲತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ನಡೆಸಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಕಳ್ಳ ಶಿಕಾರಿದಾರರು ಇಷ್ಟು ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆಳದ ಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ನೀರನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದು ವಿಷವಿಕ್ಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಇದು ಬೇಟೆಗಾರರ ಮಸಲತ್ತೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ಸತ್ತ ಹಂದಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಇದೇನಿರಬಹುದು? ಇಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗವೇ ಕೊಲೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಬಂತು ಎಂದು ಅವನು ತರ್ಕಿಸಿ ನನ್ನ ಗೊಂದಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ.

‘ಪರಿಸರವೂ ಬಲು ಚಾಲಾಕು ಕಣೋ. ತನಗೆ ಬ್ಯಾಡ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಾನಾಗೆ ನಾಶ ಮಾಡ್ತದೆ. ಬೇಕೂ ಅನ್ನೊದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ನನ್ನದೇ ಒಂದು ಫಿಲಾಸಫಿ ಊದಿದೆ. ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುವ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸಾವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ರಹಸ್ಯ ಮತ್ತೇನೋ ಇದ್ದೀತು! ಇವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ. ಇಕಾಲಜಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ನಿಯಮಗಳ ಒಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡಲಾಗದಷ್ಟು ನಾವು ದಡ್ಡರಾಗಿದ್ದೇವಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಪರಿ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಮಂಜು ನನ್ನ ಕಾಡಿನ ನಡಿಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಚಿತನಾದ ಹುಡುಗ. ಹೆಚ್ಚು ಓದಿಲ್ಲದ ಮಂಜು ಸದಾ ತೆಳು ನಗೆಯ ಮುಖಭಾವದವನು. ನನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕೇಳಿ ದಿಗಿಲುಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವನು.

ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಇವನಿಂದ ನಾ ಕಲಿತ ಪಾಠಗಳು ಅನೇಕ. ಇವನಂತೆಯೇ ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಅನೇಕರ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವರ ಅನುಭವ ಪ್ರಪಂಚ ಬಲು ದೊಡ್ಡದು. ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಇವರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಸಂದಿರುವ ಲಾಭಗಳು ಅನೇಕ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೊತೆ ನೀರ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ಮರಗಿಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳಕಾಕರಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಇವರ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಕಾಡು ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಬದುಕುಳಿದಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಎಂಬುದೂ ವಿಶೇಷ.

ಒಮ್ಮೆ ನಾಗರಹೋಳೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ವನಪಾಲಕನನ್ನು ಕಂಡೆ. ಆತ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ಮುಖ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ‘ಕಂಡಿ ಹೊಡೆದೇಟೆಗೆ ಮುಖವೇ ಅರ್ಧ ಕಿತ್ತೋಗಿದೆ ಸರ್’ ಎಂದ. ಆತನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ ಕರುಳು ಚುರುಕ್ ಎಂದಿತು. ಕಾಡಿನ ಒಳಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಆಗುವ ಆಘಾತಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆಕೊಂಡ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕರು ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾದವರು, ಬೆಂಕಿ ನಂದಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಸತ್ತವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅನೇಕ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಚೆಲ್ಲ ಕಾನನವನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ಉಳಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಗರದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಶೋಷಿಗಾಗಿ, ಹದಗೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನ ರಿಪೇರಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿನ ತಂಪು ಮಡಿಲ ಬಯಸುವ ನಮ್ಮಂಥವರಿಂದ ಕಾಡು ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಭಾಷಣ, ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಒಣ ದಿನಾಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಫೋಟೊ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಹಮ್ಮಿನ ಒಂದು ಭಾಗವೆ. ಮನೆ ಮಠಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಒಂಟಿತನದ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಸಮೆಸುವ

ಇವರೆಲ್ಲಾ ಮೇಲು ನೋಟದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ರಮ್ಯವೆನಿಸುವ ಕಾಡೊಳಗಿನ ಜೀವನ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಭದ್ರಾ ಅಭಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ನೇರಾ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಲಿಂಗರಾಜು ಮತ್ತು ಅಶೋಕ ಇಬ್ಬರ ಕಥೆ ಕೇಳಿದರೆ ಮೈ ಜುಂ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗರಾಜಣ್ಣ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಲಾರಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಕುಕ್ಕಿದ್ದ ಪುಂಡು ಆನೆ, ಅಶೋಕಣ್ಣ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜೀಪನ್ನೇ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದು ಕೋರೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಒಗೆದಿತ್ತು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನಾನು ಜೀಪು ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ಸಲಗದ ದಂತಗಳು ಜೀಪಿನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಟ್ಟಿ ಚರ್ಸಿಯನ್ನೇ ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಒಳನುಗ್ಗಿದ್ದವು. ದಂತ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಸುಣ್ಣದಂತೆ ಉದುರಿತ್ತು.

ಕಾಡಿನ ದಾರಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಫಕ್ಕನೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಶಬ್ದವೂ ಮಾಡದೆ ದಿಢೀರಂದು ಬಂದೆರಗುವ ಗುಣ ಆನೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಭದ್ರಾದ ಒಂದು ದಾಳಿಕೋರ ಆನೆಗೆ ನಾನು, ಮಂಜು ಸೇರಿ ‘ಮಾವನ ಆನೆ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಇದರ ಪಟ ತೆಗೆದಾಗ